

SAMENSPEL

Wijkblad van de *Christus Triumfatorkerk*, J. v. Stolberglaan 154 te Den Haag
20^e Jaargang no. 2 – februari 2016

Abonnementsprijs € 12 (excl. evt. portokosten ad € 20) per jaar

Bankrek.: **NL52 INGB 0005 1440 61** *Stichting Christus Triumfatorkerk o.v.v. Samenspel*

Redactie: Henk Hospes, Laan van Wateringse Veld 277, 2548 BL Den Haag
e-mail: samenspel@ctkerk.nl tel. 070 327 03 66
Wouter Muller, Adriaan Sala
Advertenties: Bert van der Sluis
Bezorging: Annie Krul
Abonnementen: Henk Hospes (zie boven)

Koster : Kristin Anderson tel. 070 383 76 55
b.g.g. en alleen in dringende gevallen 070 331 03 79
e-mail: koster-beheerder@ctkerk.nl

Autodienst Wouter Muller tel. 070 386 16 42

Predikanten: ds. Ruud Stiemer, Wassenaarseweg 243, 2596 CT
di, do en vrijdag van 8.30 tot 9.30 uur en rond 18 u tel. 070 382 52 65
(maandag vrij / woensdag *Noorderkerk*)
e-mail: ruudstiemer@ctkerk.nl
ds. Berit Bootsma-Gerritsen, Mariastraat 73, 2595 GM
maandag, woensdagmiddag, donderdag tel. 070 359 62 39
e-mail: beritbootsma@ctkerk.nl

Scriba: Bronne Pot, v.Lansbergestraat 85, 2593 SC Den.Haag tel. 06 47 27 2485
e-mail: scriba@ctkerk.nl

Kerkelijk Bureau/ Jul. van Stolberglaan 154, 2595 CL Den Haag pgo@casema.nl
ledenadm. GKO: van 9 - 12 uur op ma, wo en vrijdag tel. 070 385 36 45

ledenadm. PGG: pgg-ledenadministratie@ctkerk.nl

Public Relations: pr@ctkerk.nl

Website: www.ctkerk.nl

Zondagsbrief per email? Aanvragen bij Bert Jan van Veen (bertjanvv@gmail.com)

GIRO-/BANKREKENINGEN:

Vaste vrijwillige bijdragen:

- kerk (GKO):	NL11 FVLB 0226 9642 99	CvK Geref. Kerk 's Gravenhage-Oost Bijdragen
- kerk (PGG):	NL87 FVLB 0635 8147 30	CVK PGG Kerkbalans
Collectebonnen:	NL38 INGB 0000 0052 53	Collectebonnen GKO (voor GKO en PGG)
Wijkkas:	NL52 INGB 0005 1440 61	Stichting <i>Christus Triumfatorkerk</i> o.v.v. het doel: Samenspel / Verjaardagsfonds / Wijkkas / Giften / Legaten
Diaconie (GKO):	NL05 INGB 0000 4270 21	Diaconie Geref. Kerk 's Gravenhage-Oost
Diaconie (PGG):	NL65 INGB 0001 768 712	Diaconie Herv. Wijkgem. Bezuidenhout

Van de redactie

De titelbalken in dit nummer zijn groen gekleurd. Groen is de kleur van de hoop, groei en toekomst. In de kerk wordt deze kleur gebruikt in de overgangstijd tussen zondag Epifanie (3 januari) en de eerste zondag van de veertigdagentijd voor Pasen (10 februari).

Is het u wel eens opgevallen hoeveel muzikaliteit er aanwezig is in onze gemeente? Twee wijkpredikanten die regelmatig laten zien hun 'mannelijke' (m/v) te staan op vocaal en instrumentaal gebied, de animo als er weer eens een oproep gedaan wordt om een gelegenheidskoor te vormen ....

De afgelopen decembermaand hebben we kunnen genieten van de vocale kwaliteiten van verschillende gemeenteleden. Zo konden we Aukje van Sintmaartensdijk tijdens de ouderenmiddag horen zingen met haar ensemble *The Henry Blackmon Singers*, Annika Kruihof verzorgde met enkele leden van het Leids Studentenkoor en -orkest *'Collegium Musicum'* een kerstzangconcert in het kader van de *Talentenveiling* en Frouckje van der Wal zette de kerstnachtdienst luister bij met haar 'praiseband' *Luister*. Tenslotte was het nog eens Aukje van Sintmaartensdijk die oudejaarsavond 2015 uitluidde met haar pianospel. Het is fijn om te zien (en te horen) hoe zij hun talent inzetten voor de kerk. In een bijdrage van Mirjam Goudart leest u over de ervaringen met het kerstzangconcert, terwijl Aukje van Sintmaartensdijk ingaat op haar ervaringen met de *Henry Blackmon Singers*. Weet u ook iemand met een muzikaal talent of interesse waar u meer over zou willen lezen in *Samenspel?* Laat het weten, misschien zit er een leuke serie in.

Over talenten gesproken! De *Talentenveiling* in het najaar heeft uitgewezen dat er naast muzikaal talent ook veel ander talent in onze gemeente aanwezig is. Ik denk dan onder meer aan alle kookinitiatieven die er inmiddels zijn (en nog worden) ontplooid. En dan hebben we ook nog het *Maaltijdproject*, waar het echtpaar Heemskerk en het team van *Zorgcentrum Bezuidenhout* versterking hebben gekregen van Hans Bilgin, die toevallig 'langs kwam lopen' tijdens de musical *Esther* en zich sindsdien heeft ontpopt tot een enthousiast kok en vrijwilliger. Op 12 februari is zijn eerste solo optreden. Hoewel ... solo .... Bij deze gelegenheid wordt hij bijgestaan door Inga Pavliaschvili die zich naar aanleiding van de *Talentenveiling* heeft aangemeld om eens een **Georgische maaltijd** te verzorgen. Dat belooft wat als Turks en Georgisch talent in dit project gaan samenwerken! Een unieke gelegenheid die u niet mag missen! Evenmin als het **erwtensoepdinerinitiatief** dat niet alleen als scrabbelwoord hoog scoort. Meldt u zich wel even van tevoren aan bij resp. Irene de Groot en Wilma Beeftink.

Misschien nog een tip: ondanks het imago zijn de maaltijden van het maaltijdproject niet alleen toegankelijk voor ouderen. Jong Professionelen en jong (nog net niet) gepensioneerd zijn vanzelfsprekend ook van harte welkom.

Ik wens u zeer smakelijke en gezellige maaltijdavonden.

Henk Hospes

Inhoud

VASTE RUBRIEKEN:

Agenda & Activiteiten	17
Cryptogram	30
Diaconalia – Collecten en Veranderdagen	11
Giften	13
Kerkdiensten – overzicht	16
Lied van de maand – toegelicht door Dianne Teunissen	22
Meditatie	4
Uit de kerkenraad	15
Uitgelicht	6
Van Zondag tot Zondag	15

COLUMNS:

Adriaan Sala: Tasten in het duister	18
Marieke van Vliet: Oor voor de stilte	10

GEDICHTEN:

Mariska van Beussichem : Als wij alleen zijn, Heer (belijdenis Arjan Brak)	25
Auteur onbekend: Ik droom (ingezonden Adriaan Sala)	20
Lied van Hoop en Licht (Nieuw Liedboek 286 – Lied van de maand)	22

DIVERSEN:

Aha (terugblik op Kerst)	32
Erwtensoepdiner (aankondiging & uitnodiging)	14
Herinnering aan verdwenen kerkmonument (bombardement Bezuidenhout)	26
Hoe word ik levenskunstenaar (cursus <i>Levenskunst</i> – info)	27
In gesprek met .... (interview met Aukje van Sintmaartensdijk)	28
Kerk op Schoot (verslag & aankondiging)	8
Kerstzangconcert in het kader van de <i>Talentenveiling</i> (verslag)	24
Mooiste plek op aarde (n.a.v. maaltijdavond VluchtelingenWerk)	21
PKN-PCG-GKO: Hoe zit het ook alweer (info)	12
Raadsel van het lijden (lezing De Christenvrouw)	23
VluchtelingenWerk bedankt	14

Het volgende nummer komt donderdag 25 februari van de drukker.
Kopij kunt u tot uiterlijk woensdag 10 februari inleveren bij:
Henk Hospes, per email: samenspel@ctkerk.nl
U kunt daarin alle activiteiten laten opnemen tot 1 april 2016.

Zingende stilte

*De stilte zingt U toe, o Here
in uw verheven oord.
Wij zullen ons naar Sion keren
waar Gij ons bidden hoort.
Daar zal men, Heer, tot u zich wenden,
tot U komt al wat leeft,
tot U, o redder uit ellende,
die alle schuld vergeeft.*

Psalm 65 : 1 (berijmd)

Met deze psalm heb ik een bijzondere band. Zoals sommigen van u zullen weten ben ik af en toe voorganger in een dovendienst. De tweede kerkdienst die ik ooit heb gedaan, dat was nog in mijn studietijd, was zo'n dienst voor dove mensen. Het eerste lied in de dienst was psalm 65 : 1 '*De stilte zingt U toe, o Here, in uw verheven oord.*'

Deze psalm had ik gekozen omdat ik het een mooi lied vond om de dienst mee te beginnen. Toen mijn studiegenoten hiervan hoorden, vonden ze het helemaal geweldig. In een dienst voor mensen die niets, of bijna niets horen, zingen over de stilte die een lofzang is. Ik krijg nog steeds te horen wat een geweldige vondst dat was, terwijl ik mij daar niet eens bewust van was. Sinds die tijd laat ik deze psalm vaker zingen. Is hij me dierbaar geworden, eigenlijk alleen al om die ene zin. De stilte die een lofzang is voor God.

Ik moest hieraan terugdenken toen we afgelopen maand als collega's een retraite hadden in het klooster van Egmond. Het waren dagen waarin we goede gesprekken afwisselden met stilte. Stilte tijdens de maaltijden, tijdens het lezen en vooral tijdens de vieringen. Als er iemand de waarde van deze psalmwoorden weet te schatten, dan zijn het wel de monniken in het klooster.

Want stilte tussen deze mensen, die hun leven aan God gewijd hebben, is niet zomaar stil zijn. Het staat voor aandacht, concentratie en je richten op God. Het is geen lege stilte als daar voor een viering geen orgel speelt. Ik merkte dat ik op de meeste momenten zelfs geen woorden had voor een gebed, maar ik voelde ook dat dit niet uitmaakte. De theoloog Spurgeon heeft eens gezegd: "Menig gebed stikt onder een deken van woorden." (*) Aandachtig stil zijn was op dat moment genoeg.

Nu de komende maand de veertigdagentijd begint, is die aandachtige stilte iets om bij stil te staan. Hoeveel ruimte is er voor stilte in ons leven? Eerlijk gezegd in mijn drukke gezinsleven niet heel veel. Eten in stilte, het was bijna een vervreemdende ervaring. Als het dan eenmaal stil is, dan is het nog niet rustig omdat in je hoofd nog alles door kwebbelt en doet.

Maar wat als het lukt om voorbij die fase te komen? Om stil te zijn op een aandachtige manier, waarbij het goed is om geen woorden (meer) te hebben?

Ik denk dat we dan op het spoor komen van de stilte waar de psalmdichter over zingt. De stilte die gaat zingen in je, omdat er ruimte komt voor woorden en gedachten die normaal overschreeuwd worden. De stilte die zingt van verwondering en respect voor God.

Het ontzag voor Gods machtige daden is het kloppend hart van de lofzang van de dichter. God heeft de bergen geplant en de zeeën tot rust gebracht. God is grootser en machtiger dan wie dan ook. Tegelijk is Hij de wereld en de mensen nabij met zijn zegen. Hij is een God die redt en die de hoop is van volken. Dat is het wonder van de God in wie wij geloven. Hij is boven het menselijk begrip verheven. Hoe wij ook ons best doen, we kunnen nooit precies Gods wegen nagaan. Die God laat het niet na om in deze wereld, in ons eigen leven betrokken te zijn en ons te zegenen.

Ik wens u allen toe dat u de komende maanden die stilte vindt. Niet als permanente staat om in te verkeren, maar als momenten om van op te ademen. Dat zal hard werken zijn, want zoals gezegd, is ons leven vaak zo druk dat stilte niet zomaar ontstaat. Maar het is zeker de moeite waard om op zoek te gaan naar die stilte die kan gaan zingen in je. Daarvoor zou je zelfs een 'partner' kunnen zoeken. Iemand die er af en toe naar vraagt en misschien zelf ook op zoek is. Zeker bij dit soort voornemens geldt: samen sta je sterk.

*Alleen bij God: wees stil, mijn ziel,
ja, van Hem komt
wat ik hoop.
Alleen Hij is mijn rots, mijn redding,
mijn burcht,
ik wankel niet.
In God ligt mijn redding, mijn glorie,
de rots van mijn sterkte, mijn toevlucht
is bij God.
Gemeente, weest altijd veilig bij Hem,
stort uw hart uit voor zijn aanschijn,
God is voor ons een toevlucht!*

Psalm 62 : 6 t/m 9

(*) bron: De hemel zoekt een woning, dr. A.F. Troost, 2001, p.87

Uitgelicht

START VEERTIGDAGENTIJD

Op woensdag 10 februari, Aswoensdag, begint de veertigdagentijd. Vanaf die dag zullen we de Heer veertig dagen volgen op zijn weg van lijden en sterven. Het is een tijd van bezinning, van soberheid. Juist in deze periode staan we ook stil bij het lijden in de wereld, de pijn en het verdriet van mensen dichtbij en veraf. We doen dat echter niet zonder hoop. We gaan onze weg door de veertigdagentijd tegen de achtergrond van Pasen. De hoop van de opstanding gloort iedere zondag op, als een baken van licht in de duisternis.

ZWANGERSCHAPSVERLOF DS. BOOTSMA

In de maand maart hopen Berit en Jemmer Bootsma hun derde kindje te krijgen. Zij zijn vol verwachting en wij leven met hen mee. Berit zal begin februari met zwangerschapsverlof gaan. We wensen haar een hele goede tijd toe. Dat ze in alle rust, samen met Jemmer, Nienke en Eelco, mag toelevens naar de grote dag. In de komende maanden nemen ds. Corrie van Duinen en ik voor haar waar. Mocht zich in deze periode onverhoopt iets voordoen, dan kunt u op ons een beroep doen.

BIJBEL-/GEBEDSKRING

Eenmaal per maand komt de Bijbel-/gebedskring bij elkaar. In deze kring wordt het Bijbelgedeelte besproken, dat de zondag daarna aan de beurt is. Naast de bespreking van de betreffende Bijbeltekst en het zingen van een paar gezangen uit het Liedboek en andere bundels, is er ruimte voor gebed. Er is ruime aandacht voor dankgebed en voorbeden. De kring bestaat uit twaalf leden. Wilt u meedoen? U bent van harte welkom! De volgende bijeenkomst is op 4 februari om 19.30 uur in een van de zalen van de kerk. Voor informatie en opgave kunt u terecht bij ondergetekende.

KERK-OP-SCHOOT-VIERING

Op zondag 21 februari vindt de tweede 'Kerk-Op-Schoot-Viering' plaats.

Het is een korte viering voor de allerkleinsten en hun ouders, die voorafgaat aan de gewone kerkdienst. De aanvang is om 9.15 uur. Elders in deze editie van *Samenspel* vindt u hierover meer informatie.

MAALTIJDPROJECT 30 JAAR!

In de maand januari was het dertig jaar geleden dat het maaltijdproject werd gestart. De toenmalige wijkpredikant van de *Christus Triumfatorkerk*, ds. Bart Baak, nam hiertoe in 1986 het initiatief. Vrijwel vanaf het begin zijn de toenmalige *Wilhelminakerk* en de rooms-katholieke kerk in het Bezuidenhout bij het project betrokken geraakt. Door de jaren heen hebben we vele gasten mogen ontvangen. Ook zijn er in de loop van de jaren tientallen vrijwilligers actief geweest: de koks en de mensen die de tafels bedienen. Binnenkort zullen we dit jubileum vieren met een feestelijke maaltijd. We feliciteren het project met het dertigjarig bestaan en wensen de gasten en vrijwilligers nog vele smakelijke en gezellige maaltijden toe!

HERDENKING BOMBARDEMENT

Op zondag 6 maart herdenken we het bombardement op het Bezuidenhout van 3 maart 1945. We staan stil bij het verdriet van de mensen die op die dag iemand verloren hebben. We leggen ook een verband met de actualiteit van vandaag: enerzijds de verwoestende

werking van oorlogsgeweld, anderzijds het vermogen van mensen om te midden van de puinhopen te bouwen aan rust en vrede. Na afloop van de dienst is er gelegenheid om met elkaar koffie te drinken in de hal. Om 12 uur vindt de

kranslegging en aansluitend de bloemenhulde plaats bij het monument op de Koningin Mariaalaan.

Met een hartelijke groet,

Ruud Stiemer

CURSUS LEVENSKUNST VOOR IEDEREEN!

Vorig jaar is voor het eerst de cursus *Levenskunst* in onze kerk georganiseerd. Dat waren mooie avonden die smaakten naar meer. Inmiddels zijn er drie gemeentelieden getraind (Marieke van Vliet, Frouckje van der Wal en Alexandra Nuijen) om zelf de cursus te kunnen geven. Dit leidt ertoe dat de cursus *Levenskunst* in februari en maart opnieuw gegeven zal worden. Dit keer voor iedereen die geïnteresseerd is (ongeacht leeftijd). Meer informatie vind u verderop in dit nummer.

'VERDIEPING 30'

Op zondag 24 januari is in de kerkdienst de nieuwe naam voor het 'Project JP' gelanceerd! 'Verdieping 30'.

Het getal 30 verwijst daarbij naar de leeftijdscategorie voor wie we activiteiten organiseren: mensen tussen de 25 en 40 jaar oud. Die 30 moet u dus niet al te letterlijk nemen....

De verdieping verwijst naar het feit dat de activiteiten inmiddels een vast onderdeel zijn geworden van de *Christus Triumfatorkerk*. Het project 'Jong Professionelen' hebben we afgerond en die zijn een vaste verdieping geworden in het gebouw dat onze gemeente vormt.

De visie van 'Verdieping 30' is om als gemeente rondom de *Christus Triumfatorkerk* een gemeenschap te zijn waar mensen tussen de 25 en 40 jaar, die in Bezuidenhout/ Mariahoeve wonen of zich via andere wegen verbonden weten met onze kerk, een plaats vinden om leeftijdsgenoten te ontmoeten en samen met hen na te denken over belangrijke levensthema's. Hierbij hopen wij mensen onderweg te inspireren met de rijkdom van ons christelijk geloof en de Bijbel.

Ontmoeten, verbinden en verdiepen: dat is wat we met onze activiteiten willen bereiken. Concreet betekent het

dat we doorgaan met wat we al deden en blijven zoeken naar activiteiten die aansluiten bij deze drie speerpunten. Kortom: breng eens een bezoek aan onze 'verdieping'.

OECUMENISCHE VASTENMAALTIJD

Op dinsdag 16 februari a.s. zal om 18 uur door de commissie *Oecumenische Samenwerking Haagse Hout* een oecumenische vastenmaaltijd worden georganiseerd in de *Melchiorzaal* van de *Paschaliskerk* (Paschalispad 3). De opbrengst van de collecte zal na aftrek van de kosten van de maaltijd ten goede komen aan een goed doel waarover op de maaltijd iets verteld zal worden. De maaltijd wordt afgesloten met een korte vesperviering. Een intekenlijst voor deze maaltijd zal liggen in de hal van onze kerk.

ZWANGERSCHAPS-/BEVALLINGSVERLOF

Het is raar om te schrijven voor een maand waarin je niet meer aan het werk bent. Toch is mijn verlof al zo dichtbij dat dit het geval is. Aangezien ik begin maart ben uitgerekend gaat op vrijdag 5 februari mijn zwangerschapsverlof in. Wanneer ik precies weer start met werken, hangt af van wanneer de baby zich aandient. Zodra de precieze datum bekend is, zult u die horen. Tijdens mijn verlof zullen ds. Corrie van

Duinen en ds. Ruud Stiemer mij vervangen. Indien nodig kunt u met een van hen contact opnemen.

Ik wens u allen een goede en inspirerende tijd toe op weg naar Pasen.

Met hartelijke groet,

ds. Berit Bootsma

Kerk op schoot

Gezinsdiensten voor jong en oud zijn in onze kerk al lang geen uitzondering meer. Toch zijn de allerjongsten er nooit bij. Die hebben hun creche en komen gewoonlijk pas tegen het eind van de dienst de kerkzaal 'binnenstuiteren'. Juist deze

groep maakt in onze gemeente momenteel een flinke groei mee. Reden voor ds. Berit Bootsma, die zelf in verwachting is, en Soozy van Tuyll om eens uit te kijken naar mogelijkheden om hen meer te bieden dan alleen de creche. Daarbij maakte zij kennis met de elders beproefde methode van *Kerk op schoot*, een sprankelende, belevingsgerichte dienst voor kinderen van 0 tot 6 jaar. Tijdens deze diensten beleven baby's, peuters, kleuters en hun (groot)ouders / verzorgers een Bijbelverhaal met alle zintuigen. Zo maken jonge kinderen op een speelse manier kennis met de kerk en kunnen ouders elkaar op een informele manier ontmoeten.

Zondag 13 december hielden ds. Berit Bootsma en Soozy van Tuyll bij wijze van experiment een Kerk-op-schoot-viering in onze gemeente. Voorafgaand aan de eigenlijke dienst kwamen een 15-tal kinderen en hun ouders of grootouders bij elkaar op het liturgisch centrum in de kerkzaal. In een huiselijke setting zaten de volwassenen in een kring met hun (klein)kinderen op schoot of op een kleed in het midden. Om te beginnen, werd de paaskaars aangestoken en een kort gebedje gehouden, zoals een echte kerkdienst ook begint. Nadat dominee Berit 'dominee Beer' had geïntroduceerd, ging die de kring rond en vroeg de kinderen naar hun naam, zong een liedje en gaf ze – als ze dat wilden – een dikke knuffel. Daarna vertelde ds. Berit het verhaal van Jozef en Maria en hun kindje, terwijl de kinderen de kerststal konden bekijken en een babypopje kregen dat ze onder hun trui konden stoppen om net te doen alsof zij ook een baby in hun buik hadden. Het verhaal werd afgewisseld met liedjes op bekende kindermelodieën.

Ds. Bootsma sloot de viering af met gebed: *Lieve God dank uw wel dat we hier samen mochten zijn om te zingen en te spelen. We hoorden over Kerst en over het kindje Jezus dat geboren is. We zagen de engelen en voelden de wol van de*

schapen en we mochten op de ezel rijden. We zijn blij dat we hier mochten zijn bij elkaar en bij U. Blijft U bij ons als we straks weer naar huis gaan? Daarom bidden we U allemaal samen: amen.

Intussen dromden de kerkgangers op de overloop samen en ontstond er voor de gesloten glazen deuren een opstopping waar V&D jaloers op zou zijn. Voor de kinderen en hun (groot)ouders was het echter een geslaagd experiment. Ds. Beer mag wat hen betreft op herhaling.

Henk Hospes

Op herhaling

Gezien het succes in december willen we graag in februari nog eens een kerk-op-schoot-viering organiseren in de CTK. Dat zal gebeuren op zondag 21 februari. In deze viering vertellen ds. Ruud Stiemer en Soozy van Tuyll het verhaal van *de Ark van Noach*. Opnieuw zijn er allerlei belevingsgerichte elementen, zoals bootje varen en regen voelen. De kinderen mogen ook allemaal hun eigen dier meenemen voor in de ark.

De dienst zal plaatsvinden van 9.15 - 9.45 u. Aansluitend vindt de reguliere kerkdienst plaats en kunnen de kinderen naar de creche of de kindernevendienst. Ouders, grootouders, ooms en tantes zijn samen met de kinderen van harte welkom!

Meer informatie via Soozy van Tuyll, soozyhoogduin@yahoo.com

ds. Ruud Stiemer
Soozy van Tuyll

Oor voor de stilte

Marieke van Vliet

Het *Concertgebouw* aan de Van Baerlestraat in Amsterdam en de *Christus Triumfatorkerk* aan de Laan van Nieuw Oost-Indie in Den Haag. Twee gebouwen die ogenschijnlijk niets met elkaar te maken hebben. En toch is er een parallel te

trekken tussen de vaderlandse klassieke muziektempel en het kerkgebouw in het Haagse Bezuidenhout.

"Uw hoesten en niezen staat heus niet in de partituur", lieten de musici van het Concertgebouworkest ten einde raad afdrukken op posters die een plekje kregen in de foyers. Dit, samen met het uitdelen van hoestbonbons bij de ingang, maakte deel uit van het 'aanvalsplan' tegen de hoeveelheid geluid die tijdens de concerten tot hen kwam en dat inmiddels hinderlijke vormen had aangenomen.

Onlangs herinnerde ik me deze anekdote (waar gebeurd!) toen ik een dienst bijwoonde in de *Waalse Kerk* waar de *Vrijzinnige gemeente van Delft* haar diensten houdt. Wat mij opviel, was de grote aandacht die er tijdens de dienst is voor stilte en bezinning. Wat mij eveneens opviel, was hoe weldadig dat is in de huidige wereld van 'veel en nu', in een wereld van permanent lawaai waar de muziek in winkels non-stop door de speakers schalt, waarin stiltes worden omzeild en weggerukt in de vorm van 'pauzemuziekjes' die onze telefonische wachttijd moeten 'veraangenamen'... (?). Een wereld waarin ik werk en waarin binnen het trainersvak het adagium geldt: "wees niet bang voor stiltes, mensen houden er namelijk niet van en het duurt maximaal 20 seconden totdat iemand uit de groep het woord neemt." Wat overigens ook altijd zo is.

Want: we zijn er niet meer zo goed in: in stil zijn, dan wel stilte ondergaan. Ogen-schijnlijk is stilte immers nutteloos en verloren tijd: bij velen van ons leeft immers het besef dat we geen tijd hebben te verliezen. En daarom vliegen we - vlieg ik - van het een naar het ander, daarom plannen we - plan ik - de week dusdanig vol dat ieder moment van de dag gevuld is, vullen we - vul ik - de dagen met geluid, drukte en herrie om ons heen. En misschien wel juist daardoor viel het me zo op, die stilte in de *Waalse kerk*.

In die wereld van veel en nu is er tegelijkertijd sprake van een roep om balans, van af en toe een pauze. Aandacht voor bezinning neemt toe. De cursus *Levenskunst* die dit voorjaar in onze kerk plaatsvindt, is daar volgens mij een uitvloeisel van. Een uitvloeisel dat ook symbolisch is, omdat kerkgebouwen sinds eeuwen een functie vervullen als plekken van stilte en bezinning voor wie even een adempauze zoekt.

"Stilte staat voor veel meer dan alleen de afwezigheid van geluid", zo las ik ergens: "stilte geneest, stilte overbrugt, stilte geeft ruimte, stilte geeft inzicht, stilte geeft ruimte voor reflectie."

Zou het ons lukken om ook tijdens de zondagse diensten in de *Christus Triumfatorkerk* een luisterend oor voor de stilte te hebben? Zou het ons lukken om te genieten van de stilte en de verstilling in het orgelspel? Zou het ons lukken om ons te laven aan de stilte, om elkaar daarna tijdens het koffie drinken te ontmoeten en het hemd van het lijf te vragen, in al het geluid dat dat met zich meebrengt?

Laten we het gewoon eens uitproberen! Laten we een kansje wagen!

Diaconalia

Diakenen zijn helpers en doeners met een open oog voor kwetsbare mensen, voor mensen die hulp nodig hebben. Zij werken veelal op de achtergrond. Voor informatie of contact met de diaconie kunt u terecht bij: Hans van Kooten (tel.: 070 323 13 14 of e-mail: cjvankooten@ziggo.nl).

COLLECTEOPBRENGSTEN DECEMBER

Diaconie:	€ 701,44	Kerk:	€ 631,60
Diaconie - Vluchtelingen:	€ 828,88	Wijkkas:	€ 233,27
Kerk in Actie: Kind in de Knel	€ 374,09		

COLLECTEDOELEN IN DE KOMENDE TIJD

7 februari: *Kerk in Actie* – werelddiaconaat
Betere voedselvoorziening door duurzame landbouw in Indonesië.

14 februari: *Kerk in Actie* – veertigdagentijd
Een veilig thuis voor Oekraense weeskinderen.

21 februari: *Kerk in Actie* – voorjaarszendingsweek
Een nieuwe start voor kwetsbare vrouwen in India.
Verdubbeling collecteopbrengst vanuit MDO fonds.

28 februari: *Kerk in Actie* – binnenlands diaconaat
Een lach op het gezicht van kinderen in Nederland.

VERANDERDAGEN

In de veertigdagentijd organiseert *Present Nederland* in samenwerking met *Kerk in Actie* voor de vijfde keer de *Veranderdagen*, waarbij overal in Nederland sociale en klusprojecten worden uitgevoerd. Zo is er tijdens de *Veranderdagen* van 2015 samen met mensen met een verstandelijke beperking paasversiering opgehangen, woningen van ex-daklozen leefbaarder gemaakt en spelletjes gespeeld met ouderen. Kortom, zo werden de woorden van het evangelie in praktijk gebracht en hebben mensen een stap naar de ander gezet.

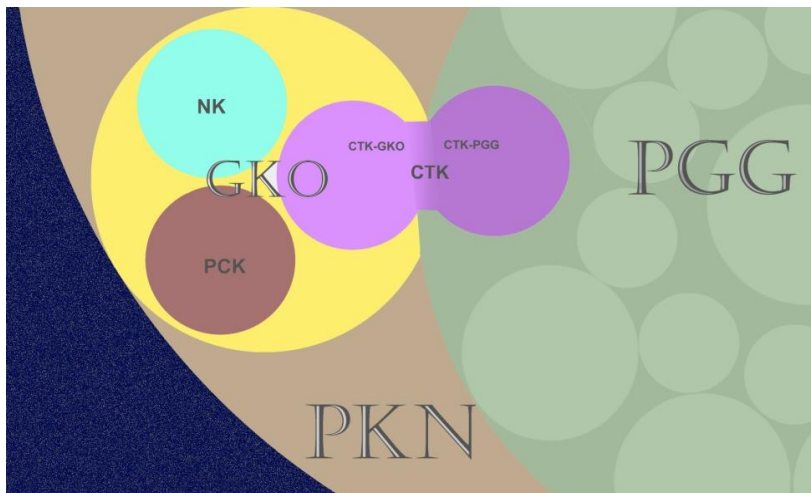
In het verleden hebben wij als gemeente al eens bij een startweekend de handen uit de mouwen gestoken voor *Present*. Het is de bedoeling dat wij dat nu weer doen: concreet aan de slag gaan in onze eigen omgeving en mensen in een kwetsbare positie helpen. *Present* zal meedenken over een activiteit die bij ons past. Nadere informatie volgt.

PKN-PGG-GKO: Hoe zit het ...

Onlangs stelde iemand de vraag: "Hoe zit dat nou eigenlijk met de GKO en de PGG als je behoort tot de wijkkerk CTK?" Een vraag die onbewust meer gemeentelieden moet bezighouden die het fusieproces van de PKN in onze gemeente niet van nabij hebben meegemaakt. Reden voor de redactie van Samenspel om de

structuur waar de CTK deel van uitmaakt eens schematisch weer te geven en toe te lichten.

SCHEMATISCHE WEERGAVE EN TOELICHTING

PKN is de landelijke *Protestantse Kerk Nederland*

PGG is de *Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage*, een van de twee (maar veruit de grootste) PKN-kerk van Den Haag

GKO is de *Gereformeerde Kerk 's-Gravenhage-Oost*. Maakt als Haagse kerk wel deel uit van de PKN, maar is in 2004 niet meegegaan met de fusie van de andere Haagse wijkgemeenten binnen de PGG. De voormalige GKO-partners *Duinzichtkerk* en *Lukaskerk* gingen overigens wel op in de PGG.

NK (= *Noorderkerk*) en

PCK (= *Pax Christikerk*) zijn wijkgemeenten die samen met een deel van de CTK een kerk vormen: de GKO.

CTK (= *Christus Triumfatorkerk*) is een 'hybride'-gemeente bestaande uit leden PGG en leden GKO. De samenwerkingsvorm is een federatie; onder de gegeven omstandigheden de nauwst mogelijke vorm.

De samenwerking met de *Duinzichtkerk* vloeit voort uit de PGG-clusterindeling, waarin naast ds. Berit Bootsma (PGG) ook ds. Ruud Stiemer (GKO) een rol speelt.

In de praktijk is er aan de ene kant sprake van een eenheid, zoals dat blijkt uit de ene CTK-wijkkerkenraad en een wijkkas. Aan de andere kant: de overige financiën zijn gescheiden; dat verklaart het aantal bankrekeningen, vermeld voorin *Samenspel*. Het systeem van de gescheiden portemonnees blijkt bijvoorbeeld uit telkens aan het einde van de maand: ds. Berit Bootsma wordt betaald vanuit PGG en ds. Ruud Stiemer door GKO. Verder betaalt de GKO het salaris van de koster en de bemensing van het Kerkelijk Bureau GKO.

Het CTK-complex is GKO-eigendom en de GKO is verantwoordelijk voor de instandhouding ervan. De PGG betaalt een soort gebruiksvergoeding voor de 'huisvesting' van het PGG-deel van de wijkgemeente. De exploitatie van het complex en de collectes worden verdeeld volgens vastgestelde verdeelsleutels.

Zo eenvoudig is het .....!

EEN STUKJE GESCHIEDENIS

In 2004, na veertig jaar *Samen op Weg*, waren velen toe aan een volgende fase: de PKN. Onze kerk is in de landelijke fusie meegegaan, maar de toenmalige *Kerkenraad Algemene Zaken* van de GKO stemde in meerderheid tegen een plaatselijke fusie met de PGG met als voornaamste reden: het verlies aan zelfstandigheid.

Twee andere toenmalige GKO-partners, de *Duinzichtkerk* en de *Lukaskerk*, voelden daar niet voor; zij gingen wel over naar de PGG.

Grote teleurstelling bij de fusievoorstanders in de overblijvende drie GKO wijkgemeenten NK, CTK en PCK.

Echter, niemand uit die kring heeft toen kunnen voorzien dat het met de PGG daarna financieel zo slecht zou gaan dat er stevig bezuinigd moest worden en dat binnen tien tijd jaar de helft van de kerkgebouwen afgestoten zou zijn.

Wijsheid komt vaak achteraf .....

Hoelang de GKO en de PGG nog gescheiden zullen optrekken, hangt af van toekomstige ontwikkelingen; de resultaten van de *Actie Kerkbalans* spelen daarin een rol. Beide kerkverbanden hebben de geldelijke steun van de eigen achterban hard nodig om de wijkgemeente rond de CTK voldoende armslag te geven om haar missie te kunnen volbrengen: kerkzijn in de grote stad.

Reden genoeg om deze *Actie Kerkbalans* uw volle aandacht te geven (voor zover dat nog niet is gebeurd)!

Giften

ontvangen voor *Team Meeleven*:

via Annie Krul € 20

via Annie Bakker € 10

via Wil van der Vlist € 20

ontvangen voor de wijkkas;

via ds. Stiemer € 30

via Frits Beefink (penningmeester) € 1.000

Alle gevers hartelijk dank!

Het idee van een erwtensoepdiner in de CTK is ontstaan als aanbod tijdens de *Talentenveiling* van oktober jl. Een aantal mensen heeft hier toen al op geboden, maar het is natuurlijk nog leuker als meer gemeenteleden kunnen aanschuiven. We hebben daarom bewust gekozen voor een datum, donderdagavond 25 februari, waarop 's avonds een ker-

kenraadsvergadering is gepland, zodat de kerkenraadsleden voorafgaand aan de vergadering ontspannen kunnen deelnemen aan het diner. En juist de combinatie van gemeenteleden met kerkenraadsleden leek ons een goed idee.

De erwtensoep wordt gemaakt door onze vermaarde 'super chef-kok soepbereider Cees van Veen, wat garant staat voor een verrukkelijke soep.

Voor degenen die niet van erwtensoep houden, wordt ook een andere maaltijdsoep bereid.

Het diner bestaat uit:

**Erwtensoep met worst, roggebrood en katenspek,
of maaltijdsoep met groenten en kip, stokbrood en kruidenboter
en een dessert met koffie of thee toe.**

**Bij het eten wordt een glas wijn of een glas frisdrank geschonken
(extra wijn of frisdrank is voor € 1,50 aan de bar te verkrijgen).**

De kosten bedragen € 7,50 per persoon. Vanaf 18 uur bent u van harte welkom. Het diner zal om ca. 18.30 geserveerd worden. Gezinsleden kunnen uiteraard ook deelnemen. Inschrijven kan bij Wilma Beeftink via email wilmabeeftink@xs4all.nl of telefonisch 015 361 82 67. Graag even aangeven welke soep de voorkeur heeft.

Bedankt namens VluchtelingenWerk

Namens *VluchtelingenWerk Noodopvang Den Haag* willen wij u graag bijzonder bedanken dat u de *Christus Triumfatorkerk* als locatie beschikbaar hebt willen stellen voor het feestmaal en het daaraan voorafgaande programma voor de bewoners van de noodopvang in Den Haag. Daarnaast ook veel dank voor de geweldige inzet van uw staf en de vele vrijwilligers die de maaltijd tot een evenement hebben gemaakt die de vluchtelingen niet snel zullen vergeten. Zij zijn inmiddels allemaal weer naar andere opvangcentra vertrokken. Gelukkig hebben we hen mede dankzij uw steun even wat ontspanning kunnen geven in deze onrustige tijden. Daarvoor heel veel dank!

Met een hartelijke groet,

Activiteitenteam Noodopvang Den Haag

Van Zondag tot Zondag

In deze rubriek vindt u nadere informatie over de vieringen in de komende periode. Over de ontbrekende zondagen is geen nadere informatie bekend. Een volledig (beknopt) overzicht van de kerkdiensten vindt u op de volgende bladzijde.

Zondag 7 februari vieren we met elkaar het Heilig Avondmaal. Voorganger is ds. Jaap van den Akker, predikant van de wijkgemeente Zoetermeer-Noord.

Zondag 14 februari, de eerste zondag van de veertigdagentijd.
We lezen Lucas 4 : 1-13, *de verzoeking in de woestijn*.

Zondag 21 februari, de tweede zondag van de veertigdagentijd: om 9.15 uur *'Kerk op schoot'* met ds. Ruud Stiemer. Om 10 uur gaat ds. Henk van Laren, emeritus predikant in Den Haag, voor.

Zondag 28 februari, de derde zondag van de veertigdagentijd.
We lezen Lucas 13 : 1-9, *de gelijkenis van de vijgenboom*.

Zondag 6 maart, de vierde zondag van de veertigdagentijd, herdenken we het bombardement op het Bezuidenhout op 3 maart 1945.

Uit de kerkenraad ...

Vergadering januari 2016

- In het kader van *Beleidsplan in Actie!* praatte Miriam Busse de kerkenraad bij over de commissie *Erediensten*. Deze commissie vormt een klankgroep voor de predikanten op het gebied van de kerkdiensten. De vraag die daarbij regelmatig terugkomt, is of onze kerk behoefte heeft aan een vaste cantorij. Met dank aan *DeZinnen* is er afgelopen najaar een Evensongkoor gestart die enkele keren in onze kerk heeft opgetreden. De commissie stelt zich ook de vraag of voldoende mensen zich aangesproken voelen door onze diensten. Moeten we vernieuwen? Of is het 'gewoon' goed? Als kerkenraad hadden we hierover een goed gesprek waarin we zien dat wij als kerk een duidelijk profiel hebben: klassiek in de vorm, diepgang, bezinning, hartelijk en verwelkomend naar gasten en met kwinklagen als iets anders loopt dan gepland. Wel ontdekten we dat we dit profiel duidelijker naar buiten toe mogen communiceren en dat er geen standaardmanier is voor gemeenteleden om ideeën voor vernieuwing aan te dragen. Daar gaan we over nadenken. Heb je tips voor vernieuwing? Schiet gerust de predikant of een lid van de kerkenraad aan!

Vervolg op blz. 17

Kerkdiensten

Een beknopt overzicht. Voor nadere informatie zie de rubriek *Van zondag tot zondag*.

Elke zondag creche en kindernevendienst

<u>februari</u>	<u>voorganger:</u>
7 10 u	ds. Jaap van den Akker, Z'meer
14 10 u *	ds. Ruud Stiemer
21 10 u	ds. Henk van Laren, Den Haag
28 10 u	ds. Ruud Stiemer

organist:
Arie Kraaijeveld
Christian Hutter
Arie Kraaijeveld
Johan de Graaf

<u>maart</u>	
6 10 u	ds. Ruud Stiemer

Danny Spaans

* stand *Wereldwinkel* in de hal aanwezig

Kerkdiensten in Landscheiding

Mark van der Laan is in juni 2007 begonnen als geestelijk verzorger in het verzorgingshuis *Landscheiding*. Hij volgde destijds Dinie Eerland-van Vliet op, die naar Rotterdam vertrok. Met ingang van 1 februari 2016 heeft Mark van der Laan een functie als kerkelijk werker in de wijkgemeente *Nieuwe Badkapel / Zorgvliet* aangenomen. In de dienst van zondag 31 januari om 14.30 u nemen we afscheid van hem.

Joke Janse

<u>februari</u>	<u>voorganger:</u>
7 14.30 u	Leendert Smit
21 14.30 u	nog niet bekend

<u>maart</u>	
6 14.30 u	Boudewijn Tiggelman

Vieringen DeZinnen (deze vieringen vinden plaats in de CTK.)

VESPER

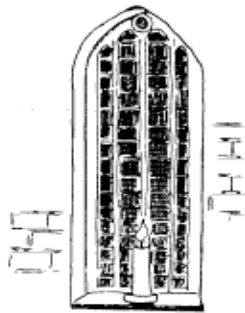
<u>februari</u>	
14 17.30 u	met muzikale medewerking van het Evensongkoor.

Doopzondagen

De eerstvolgende doopzondagen zijn:

24 april	– ds. Ruud Stiemer
10 juli	– ds. Berit Bootsma

Wilt u van deze mogelijkheid gebruikmaken, dan kunt u (minimaal vier weken van tevoren) contact opnemen met de betreffende predikant.

Agenda

(Voor zover niet anders is aangegeven vinden de activiteiten plaats in de *Christus Triumfatorkerk*)

Elke donderdag van 13.30 – 16 u: Handwerkclub

Elke vrijdag van 13 tot 14 u spreekuur ds. R.E. Stiemer in de kerk.

Elke vrijdag 18 u: *Maaltijdproject* (aanmelden: Irene de Groot, tel. 070 383 58 04)

Elke 3^e dinsdag vanaf 13 u Stilteactie tegen de armoede op het Plein

februari:

- 4 19.30 u Bijbel-/gebedsgroep o.l.v. ds. Ruud Stiemer
10 Kopijdatum maartnummer *Samenspel*
10 20.00 u *Via Biblia* (Bijbel-/gesprekskring)
11 12.30 u Pauzeconcert
11 19.30 u Cursus *Levenskunst*
info: Marieke van Vliet - levenskunstctk@gmail.com
12 18.00 u Georgische maaltijd (*Maaltijdproject*)
16 18.00 u Oecumenische Vastenmaaltijd en vesper
16 19.45 u Moderamen
17 Cursus: *Joodse wortels van het christelijk geloof*
(*Oosterkerk Z'meer*)
info: Dick van Dijk (cursusleider) - d.van.dijk@protestantsekerk.nl
18 20.00 u Gespreksgroep *Geloven* - info: Boudewijn de Jonge
25 12.30 u Pauzeconcert
25 18.30 u Erwtensoeppdiner voor alle gemeenteleden
25 19.30 u Cursus *Levenskunst*
25 19.45 u Kerkenraad

maart:

- 2 20.00 u *Via Biblia* (Bijbel-/gesprekskring)
4 20.00 u Dining & Wining
10 19.30 u Cursus *Levenskunst*

Uit de kerkenraad (vervolg van blz. 15)

- De GKO buigt zich binnenkort over scenario's om vorm te geven aan de onderlinge samenwerking in de toekomst. Zodra besluitvorming gevraagd wordt, beleggen we een gemeenteavond;
- De Klussenploeg heeft het jaarverslag 2015 ingediend met vijf pagina's aan voltooide werkzaamheden!
- Binnenkort start de cursus *Levenskunst* weer. Met dank aan *DeZinnen* kon dit in de hele wijk via flyers bekendgemaakt worden.

Bronne Pot, scriba

Tasten in het duister

Adriaan Sala

Deze column gaat over een man die een standbeeld verdiende en dat nog kreeg ook. Toegegeven, het is maar een bescheiden beeldje, al trekt het wel de aandacht, maar alleen vanwege een ouderwetse duikerhelm ernaast. Het beeldje en de helm verwijzen naar ene William Walker, de duiker die een eeuw geleden de kathedraal van Winchester redde.

Nog nooit van die man gehoord? Wij ook niet, tot juni vorig jaar toen we het genoegen hadden in het zuiden van Engeland de Kathedraal van Winchester te bezoeken, een ruim 900 jaar oude en bijzonder lange kathedraal (180 m - daar steekt onze kerk met ruim 40 m wat zelig bij af....)

Een duikerhelm in een kathedraal vraagt om enige uitleg. In het begin van de 20^e eeuw begonnen de dikke muren en de stenen gewelven van die eerbiedwaardige kathedraal gevaarlijk grote scheuren te vertonen, Sommige waren breed genoeg voor uilen om erin te nestelen. Brokken steen begonnen omlaag te komen. Het was nog maar een kwestie van tijd of het hele bouwwerk zou kunnen instorten.

Het oude koningsstadje Winchester is gebouwd in de vallei van de rivier de Itchen en de kathedraal is deels gegrondvest op een grindlaag en deels op veenachtige ondergrond met een hoog grondwaterpeil. Die grond kon de zware kathedraal op den duur niet dragen en dat kun je nu nog zien aan enkele muren die duidelijk uit het lood staan, vooral aan de oostkant.

De architect die het kathedraalbestuur voor advies in de arm nam, concludeerde dat het hoog tijd was om voor eens en altijd het probleem van verzakkingen op te lossen door de funderingen van de middeleeuwse zuid- en oostmuren, die al die jaren in het grondwater hadden gestaan, te verstevigen dan wel te vervangen door moderne nieuwe funderingen.

Hij ontwikkelde het plan om onder de muren smalle sleuven te graven en die met beton te vullen. Om voldoende draagvermogen te leveren, moesten ze reiken tot vier meter onder de grondwaterspiegel. Aanvankelijk leek dat geen haalbare kaart, want hoe snel de grondwerkers ook spitten en groeven, het water was ze steeds te vlug af. Zelfs een stoom aangedreven pomp kon de watertoevloed niet bijbenen. En ondertussen nam het aantal scheuren alleen maar toe. Iemand kwam met een briljant idee op de proppen: als je het water niet kon stoppen, kon je het beter maar laten zitten en een duiker aan het werk zetten om de klus te klaren. Toen kwam William Walker, een ervaren duiker, die werkzaam was bij een scheepswerf in Portsmouth, in beeld.

William spuugde in z'n handen en ging aan de slag. Hij startte in 1906. Hij werkte zes uur per dag, zes dagen in de week. Hij zwoegde en ploeterde in totale duisternis tot een diepte van zes meter, met z'n blote handen een weg zoekend door het opwolkende modderwater. Het was aan het begin van de werkdag al een he-

le klus het onhandelbare duikerpak aan te trekken. Dus als het lunchtijd was, zette hij alleen zijn helm af om te kunnen eten en soms een pijpje te roken ('goed tegen de ziektekiemen' vond hij). Het kostte hem zes jaar om al de ondergelopen sleuven uit te graven en te dichten met zakken cement. Toen die klus was geklaard, kon al het grondwater worden weggepompt en gingen de metselaars aan de slag om de scheefgezakte muren veilig te kunnen verstevigen.

In 1911 had de werkploeg van 150 man, waarvan William deel uitmaakte, de fundamente ingepakt in naar schatting 25.000 zakken cement, 115.000 betonblokken en 900.000 stenen. Als laatste werd bovengronds een rij indrukwekkende luchtbogen aangebracht ter versteviging van de zuidgevel van de kathedraal en toen was het godshuis eindelijk gered.

In 1912, op de jaardag van de heilige St. Switsun, wiens schrijn in de kathedraal een ereplaats heeft, is een dankdag gehouden. Bij die gelegenheid werd William Walker voorgesteld aan koning George V en koningin Mary. Later werd hij benoemd tot lid van de Koninklijke Orde van Victoria (MVO). Helaas overleed hij, pas 49 jaar oud, in 1918 als slachtoffer van de grote epidemie, de Spaanse griep.

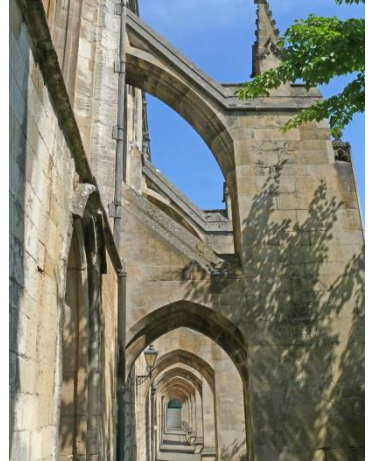
Sindsdien heeft het inspirerende verhaal van een bescheiden, hardwerkende man gesproken tot de verbeelding van het grote publiek en zijn roem is alleen maar gegroeid. Fijn dat ik mijn steentje daaraan heb mogen bijdragen .....

Mooi verhaal, maar wat zegt het ons. Onze kerk verzakt niet of nauwelijks, de kelder verdieping is doorgaans mooi droog en we zitten er zondags warmpjes bij. Door de geluidsinstallatie kan iedereen de preek goed beluisteren en vanaf de beamerschermen is het makkelijk zingen. Alle lampen branden en rond Kerst is er mooie versiering. Voor het luiden van de klok hoef je alleen maar een schakelaar-tje om te zetten en in de keuken wordt voor koffie en thee gezorgd. Alles loopt prima, toch?

Maar hoe luidt het spreekwoord ook al weer: 'Voor niets gaat de zon op!'.....

Om alles soepel te laten verlopen, zijn er nogal wat mensen in touw en gaat er veel geld om in de kerk. Dat vergt flink wat organisatie, veel inzet en de nodige offerbereidheid. Vooral over dat laatste konden de mensen van Winchester meepraten, want reken maar dat ze voor die ingrijpende herstelwerkzaamheden aan hun kathedraal jarenlang diep in de buidel hebben getast! Alleen al de loonkosten van 150 man, de architect en de adviseurs, en al dat kostbare bouw materiaal. Je moet er toch niet aan denken.

Dan hebben wij het maar makkelijk met slechts enkele mensen in dienst en zonder direct noodzakelijke bouwkundige ingrepen om ons kerkgebouw overeind te houden.

Hoewel .....

- het orgel is dringend toe aan renovatie dan wel een grote onderhoudsbeurt
- de buitenkant van het complex en de toren moeten geschilderd worden
- scheuren in het betonwerk moeten gedicht worden
- de elektra is grotendeels ruim vijftig jaar oud en dat heeft zo z'n risico's
- het plaveisel is hard aan een opknapbeurt toe
- de cv-ketels zijn bijna aan het eind van hun Latijn
- de lift is oud en versleten, en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Een troost: je hoeft geen stug duikerpak aan te trekken en zo'n loodzware helm vast te laten schroeven om uren achtereen rond te tasten in inktzwart water, en dat week in week uit, maand in maand uit en jaar in jaar uit. Gevaar voor eigen leven is er ook niet bij en voor het sjuwwerk is er de Klussenploeg. Wij als gewone gemeentelieden komen er met een makkie vanaf. Het enige wat van ons verlangd wordt, is een keer per jaar naar eer en geweten een formuliertje in te vullen als het weer *Actie Kerkbalans* is om ervoor te zorgen dat de kerk weer vooruit kan!

Ik droom ...

*Ik droom van een kerk die niet op slot zit
waar mensen binnen kunnen lopen
waar mensen elkaar niet beoordelen
waar niemand meer of minder is
een kerk die open staat voor uitdagingen
en waar wordt aangepakt wat beter kan
een kerk waar jong en oud een open oor hebben voor elkaar*

*Ik droom van een kerk waar mensen niet op slot zitten
- veilig achter de dikke muren van vroeger –
waar de ramen ogen zijn om te zien wat buiten gebeurt
en om van buiten naar binnen te kunnen kijken,
een gemeente die niet op slot zit, onder-ons
maar open naar de wereld
gastvrij, hartelijk en vol liefde voor wie in nood zijn.*

*Ik droom van een kerk waar God niet is opgesloten
in dogma's en vastgeroeste traditie
maar waar de mensen vertrouwen
dat Hij voorgaat door de tijd
waar mensen aanbidden met hart en ziel
en plannen smeden voor diaconaal leven*

*een kerk die leeft
omdat Hij leeft,
die zelfs door gesloten deuren tot ons komt.*

Een kerk waar je thuis komt, altijd weer.

Mooiste plek op aarde

Henk Hospes

"We beseffen dat we dit land in pacht hebben. Daarom houden we er zo van om het met anderen te delen."

Deze uitspraak van de Groenlander Jane Petersen in een artikel over 'de twintig mooiste plekken op aarde' in het blad *National Geographic Traveler* raakte mij in mijn hart. Ik las het daags na een van de maaltijdavonden die de afgelopen tijd in onze kerk zijn gehouden voor vluchtelingen en buurtbewoners in Bezuidenhout. Die avond mochten Petra en ik bijwonen als vrijwilligers voor het in gereedheid brengen en weer opruimen van de zaal. Daarbij kwamen er in totaal meer dan honderd mensen opdagen. Hoewel er aanzienlijk meer bezoekers kwamen dan waar op gerekend was, was er gelukkig voor iedereen volop te eten. Ook voor een gezin dat binnenkwam toen alle tafels en stoelen bezet waren. Zij konden in de hal plaatsnemen in afwachting van het moment dat iedereen in de zaal van eten was voorzien. Dat gebeurde op een moment dat het voor ons vrijwilligers net wat rustiger was, zodat er even gelegenheid was om een gesprek aan te knopen. De man, die – zoals meer aanwezigen op deze avond – afkomstig was uit de omgeving van Aleppo in Syrië, vertelde over zijn leven daar en hoe (en waarom) hij en zijn gezin het land moesten verlaten. In ruw weer waagden zij met ca. zestig mensen in een rubber bootje voor hooguit twintig mensen de oversteek naar de Griekse eilanden. Hij vertelde over hun omzwervingen door Europa voordat ze uiteindelijk in Nederland aankwamen en over hun droom van vrede in hun land zodat ze spoedig weer terug kunnen keren. Een verhaal dat op die maaltijdavonden in onze kerk in veel verschillende varianten zal hebben geklonken.

De mooiste plek op aarde. Voor Groenlanders is dat Groenland, voor Somaliërs Somalie, voor Syriërs Syrië en voor Nederlanders Nederland. Maar het besef dat we dat land in pacht hebben en dat we het graag met anderen willen delen, lijkt hier toch wel erg op de achtergrond te zijn geraakt. Zo hoor je bijvoorbeeld nogal eens de kritiek dat het vooral de rijken zijn die hun land

hebben kunnen ontvluchten, omdat de armen daar het geld niet voor hebben. Een open deur! Maar gaan we dan niet te makkelijk voorbij aan waar het werkelijk om gaat? Dat niemand in een situatie zou mogen verkeren waarin hij of zij gedwongen wordt om al zijn/haar bezit, zelfs geliefden, achter te laten en een levensgevaarlijke reis te ondernemen om uiteindelijk .... ja wat eigenlijk? In een asielzoekerscentrum terecht te komen in een land waar hij niet welkom is? Waar heb ik dat verhaal toch ook weer eerder gehoord? Is het niet nog pas geleden dat we hoorden hoe Jozef en Maria op zoek waren naar een slaapplek ... Zijn we in die tweeduizend jaar dan nog niet wijzer geworden?

Nu weet ik wel: het is makkelijk om dit te schrijven, maar kom maar eens met oplossingen! Jammer genoeg heb ik die ook niet. Maar ik ben ervan overtuigd dat ze er wel komen als we maar blijven zoeken, op een positieve en opbouwende manier. En tegelijkertijd onze naasten helpen aan onderdak, eten, de mogelijkheid om hun verhaal kwijt te kunnen, om even hun zorgen te doen vergeten. Aan de gezichten te zien, zijn we daar op de maaltijdavonden in geslaagd. Dat het hier niet bij zal blijven...!

Lied van de Maand

Dianne Teunissen

Waar de mensen dwalen in het donker (Lied 286)

Lied van hoop en licht

1 Waar de mensen dwalen in het donker,
draai je om en zie het nieuwe licht,
zie het licht dat God ons gaf in Jezus,
zie de mens die ieder mens verlicht.

refrein:
Want het licht is ster-ker dan het don-ker
en het dag-licht o-ver-wint de nacht,
zoek je weg niet lan-ger in het dui-ter,
keer je om en zie Gods nieu-we dag.

The image shows a musical score for a song. It consists of ten staves of music, each with a corresponding line of Dutch lyrics. The first four staves form the main verse, and the last six staves form the chorus, which is marked 'refrein:'. The music is written in a single treble clef with a 4/4 time signature. The lyrics are in Dutch and describe a message of hope and light.

2.
Waar de mensen lijden onder onrecht
in een wereld die geen vrede vindt,
heb vertrouwen, draag het kruis met
blijdschap,
er is licht dat alles overwint.

refrein

3.
Steek een kaars aan tegen al het duister,
als een teken in een bange tijd,
dat ons leven niet in wanhoop eindigt
dat de vrede sterker is dan strijd.

refrein

In de dienst op de tweede adventszondag werd lied 286 aangekondigd als een nieuw lied, dat de organist enkele keren zou voorspelen zodat we het als gemeente goed konden zingen. Het lied was voor mij ook onbekend en ik was dan ook benieuwd. Toen het gespeeld werd, viel mij gelijk op hoe mooi de melodie was: krachtig, blijmoedig en eenvoudig; zo'n melodie die nog dagen in je hoofd blijft zitten. En dat bleek ook te gelden voor de tekst. Ik zal vast niet de enige zijn, maar ik kan het nieuws de laatste tijd bijna niet meer aanzien. Er is zoveel ellende, onrecht en wanhoop en de vrede is ver te zoeken. Ik word er soms moedeloos van. Dit lied verwoordt hoe moeilijk het is in al die ellende en duisternis het licht te zien, maar geeft daarnaast een hele krachtige boodschap: het daglicht overwint de nacht, het licht is sterker dan het donker en vrede is sterker dan strijd. Het lied geeft me hoop en herinnert mij er weer aan hoe belangrijk de hoop is die het geloof mij geeft. We mogen erop vertrouwen dat het licht uiteindelijk overwint....!

Desgevraagd hebben we het lied in de dienst op vierde advent nog eens gezongen, schitterend begeleid op de piano door Arie Kraaijeveld. Het was fijn dit lied van hoop en licht weer te zingen. Wat mij betreft zeker voor herhaling vatbaar!

Het raadsel van het lijden

U wordt van harte uitgenodigd voor een bijeenkomst van de *Christenvrouw* op donderdag 11 februari. Locatie: *Bethlehemkerk*, Laan van Meerdervoort 627. Ingang: Klimopstraat (om de hoek). Aanvang 10 u. Vanaf 9.45 u koffie/thee. Spreker: Ds..J. Quist uit Scheveningen. Onderwerp: Het raadsel van het lijden.

Informatie: Thea van Urk-Dam. Tel. 070-3258352.

de **Christenvrouw**

Kerstzangconcert

Mirjam Goudart

in het kader van de Talentenveiling

Op zaterdagmiddag 19 december gaven vier jonge mensen een kerstzangconcert in de hal van onze kerk. Ze kennen elkaar via het '*Leids Studenten Koor en Orkest Collegium Musicum*' en zijn voor deze gelegenheid bij elkaar gesprokkeld door Annika (ook bekend als musicalster Ester). Dat deed ze speciaal voor de *Talentenveiling*, om zo ook een bijdrage aan het goede doel te kunnen leveren.

v.l.n.r. Vincent, Sanneke, Annika, Sjoerd

VIER STEMMEN, VIER TALEN EN BIJNA DERTIG LUISTERAARS

Annika: "Het is de eerste keer dat we in deze samenstelling optreden en tijdens het oefenen voelde het meteen goed. Ook ben ik heel blij met de goede samenwerking met Wilma (organisator van de *Talentenveiling*). Zij heeft alle hapjes, drankjes en versiering verzorgd." De zanggroep, die bestaat uit Annika, Sjoerd, Sanneke en Vincent, vermaakte de bijna 30 luisteraars met vierstemmig gezang in het Nederlands, Engels, Duits en zelfs Frans. Vincent zat nog even in spanning of er wel genoeg publiek zou zijn. "Gelukkig was de hal goed gevuld en het was mooi om te zien dat het publiek meezong." Ook Sanneke vond het een leuke sfeer: "Lekker informeel."

De *Talentenveiling* zorgt ook voor onderlinge verbinding. In het publiek zitten bekenden van de zangers, veel leden van onze *Christust Triumfatorkerk* en enkele leden van de *Duinzichtkerk*. Ze luisteren muistil naar de religieuze kerstliederen en het lichter repertoire zoals *I'm dreaming of a white Christmas*, maar zingen ook enthousiast mee met Engelse klassiekers als *Hark the herald angels sing*.

Caroline (o.a. bekend als pianiste bij Musical Ester) was dankzij stichting DeZinnen en de *Duinzichtkerk* op de hoogte van dit concert: "Ik vind de zangers echt geweldig en ik voel me verwend met de mooie muziek en de hapjes en drankjes. Ook al ken ik hier bijna niemand, de sfeer hier is goed. Dat vind je niet in elke kerk." Kia (lid van onze kerk en groot afneemster van de *Talentenveiling*) vond het programma heel verrassend. "Een leuke afwisseling van religieuze liederen voor de pauze en vrolijke liedjes en meezingers na de pauze. Het was leuk om te zien hoe de zangers onderling communiceerden, met af en toe een grapje. Ze waren goed op elkaar ingespeeld. Ik vind het mooi dat de *Talentenveiling* niet alleen geld opbrengt voor het goede doel, maar ook zorgt voor onderlinge verbinding!"

Gedicht

gelezen door Arjan Brak bij zijn belijdenis op 10 januari jl.

*Als wij alleen zijn, Heer,
Jij en ik,
Verliezen jouw woorden
Hun sluiers.
Als jij spreekt
Van het zaad dat ontkiemt,
De vrucht die zwelt
En de tijd die rijpt
Hoor ik het geheim van jouw Rijk
Dat onogelijk klein begint,
Maar onstuitbaar doorbreekt.
Dan voel ik hoe jij
Met zachte aandrang mij smeekt
Om mijn vertrouwen
Niet te verliezen
Maar jouw toekomst met geduld
In de kleinste tekenen
Tevoorschijn te verwachten.*

Mariska van Beussichem

Verdwenen kerkmonument voor vermoorde Haagse freule

Op zondag 6 maart 2016 is de herdenking van het bombardement van het Bezuidenhout op 3 maart 1945. We staan stil bij het verwoestende vergissingsbombardement dat naast veel gebouwen vooral ook veel levens heeft gekost en mensen verloren heeft achtergelaten. Het herdenkingsprogramma begint met een gezamenlijke kerkdienst om 10 u in de *Christus*

Triumfatorkerk met in het bijzonder aandacht voor het *Cross of Nails* uit Coventry als teken van verzoening bij het leed van de ramp. Het kruis rouleert tussen de kerken die destijds in 1945 in Bezuidenhout stonden. Dit jaar wordt voor het eerst het kruis overhandigd aan de *Anglicaanse kerk*.

Op de kruising van de 1e en de 3e Van den Boschstraat, nu de locatie van het *Palais van Justitie*, liet de Engelse koopman John Abraham Tinne in 1872 een kerk bouwen ter nagedachtenis aan zijn halfzus Alexandrine Tinne. De kerk stond aan de rand van de stad en kreeg de naam 'The Anglican Church of St. John en St. Philip', vernoemd naar de vader en grootvader van Tinne die hun vermogen hadden vergaard met plantages in Zuid-Amerika. Alexandrine Tinne was tijdens haar leven een rijke vrouw. Zij woonde met haar moeder Henriette aan het Lange Voorhout, maar wilde niet oud worden in het stijve Haagse leven met al zijn formele verplichtingen. Daarom koos ze voor het avontuur en trok eropuit om de wereld te verkennen. Ze werd ontdekkingreiziger en fotografe en drong als eerste westerse vrouw door in Centraal Afrika en later in de Sahara. Daar werd zij vermoord door Toeregs.

De Anglicaanse kerk, die gold als een van de mooiste Anglicaanse kerken buiten Groot-Brittannië, zou het bombardement van 3 maart 1945 niet overleven. Na de oorlog werd de kerk uit het hernieuwde stedenbouwplan geschrapt en is nu gehuisvest aan de Ary van der Spuyweg 1 (bij Zorgvliet).

Het verhaal van Alexandrine Tinne, de *Anglicaanse kerk* en het bombardement van 3 maart 1945 is verder te volgen via de historische wandelroute door Bezuidenhout op: <http://www.bb45.nl/route/van-wonen-naar-winkelen>. Deze wandelroute is door de gemeente gewaardeerd als een bijzonder bewonersinitiatief en bekroond met een *Gulden Klinker*. Meer informatie hierover en over het programma van de herdenking kunt u vinden op: www.bezuidenhout.nl/3maart45. Wij hopen u van harte te mogen ontvangen op zondag 6 maart 2016.

Hoe word ik levenskunstenaar?

Cursus 'Levenskunst'

Hoe leef ik een geslaagd leven? En dan niet 'geslaagd' in de zin van een dik salaris, glanzende carrière en dito auto, maar 'geslaagd' als mens? Een mens die kan zeggen: "Ik heb mijn talenten of sterke kanten benut en ingezet"; "Ik heb mijzelf ontwikkeld of ben dat aan het doen"; "Ik ben wijzer geworden". Hoe?

De vraag is al duizenden jaren oud en veel antwoorden zijn te vinden op het terrein van de 'levenskunst', tot voor kort het domein van de filosofie. Tegenwoordig echter, krijgt levenskunst ook via andere wegen steeds meer voet aan de grond in Nederland. Onder andere door de mensen achter de 'organisatie' *Oefenen in Levenskunst*: "Onze droom is dat in elke buurt in Nederland workshops gegeven worden. Mensen luisteren elkaar en el-

kaars verlangen te voorschijn, harten raken verbonden. Mensen helpen elkaar om hun dromen concreet te maken en handen en voeten te geven. Mensen en buurten komen in beweging en gaan floreren."

Vorig jaar hebben wij de cursus voor het eerst in onze kerk gehouden. Het waren mooie avonden die smaakten naar meer. Dat heeft ertoe geleid dat komend voorjaar de cursus opnieuw wordt gegeven. De avonden worden begeleid door Frouckje van der Wal, Alexandra Nuijen en Marieke van Vliet.

De insteek is vooral 'doen en ervaren'. Verschillende werkvormen helpen je om je dromen of verlangens op het spoor te komen en die met anderen te delen. Waar zou jij mee aan de slag willen? Zo hopen we mensen uit te dagen meer vanuit hun dromen en verlangens te gaan leven. De cursus is o.a. gebaseerd op het boek *De maakbaarheid van het geluk* van Sonja Lyubomirsky en haar twaalf gelukstips. Daarnaast putten we uit sociale wetenschappen en uit christelijke spiritualiteit. Hierdoor is er voor iedereen, christelijk of niet, iets om mee aan de slag te gaan. Er is voldoende ruimte om er uit te halen wat voor jou van waarde is.

Alvast een tipje van de sluier: tijdens de eerste avond gaan we het begrip 'levenskunst' verkennen. Wat is 'levenskunst'? Wat versta jij er onder? Hoe verhoudt zich dat tot het leven van alledag? Op deze vragen borduren we voort in de tweede avond. Dan verkennen we de dromen en verlangens die in onszelf leven. Tijdens de derde avond proberen we de zaken die tijdens de eerste twee avonden aan de orde zijn geweest, om te zetten naar concrete acties voor het dagelijks leven. Het belangrijkste tijdens de drie avonden is dat we met elkaar in gesprek zijn, met elkaar de dialoog aangaan. Iedereen die geïnteresseerd is in deze cursus is van harte welkom! Leef tijd speelt geen rol! Als 'levenskunst' de kunst is om een gelukkig leven te leiden dan geldt dat immers voor iedereen! Dus voel de vrijheid om je (u) aan te melden! En nodig collega's, burens en/of vrienden uit. Ook zij zijn welkom!

Aanmelden kan tot 3 februari a.s. De data zijn: 11 en 25 februari en 10 maart 2016 van 19.30 tot 22 u. Kosten: € 10,-.

Meer informatie en opgave: Marieke van Vliet / levenskunstctk@gmail.com

In gesprek met ... Aukje van Sintmaartensdijk

Interview naar aanleiding van haar optreden met de Henry Blackmon Singers tijdens de ouderenmiddag in onze kerk in december.

We zien je regelmatig in de kerk achter de piano en onlangs verzorgde je met de Henry Blackmon Singers een enthousiast optreden tijdens de ouderenmiddag. Waar komt die muzikaliteit vandaan? Is dat je – om het zo maar eens te zeggen – met de paplepel ingegoten?

Ja, in mijn geval klopt dat wel. Mijn vader speelde piano en orgel en mijn moeder kon mooi zingen, dus je kunt wel zeggen dat het in m'n genen zit. Ik heb drie zussen. De een zingt graag, de ander speelt fijn piano, alleen ik doe het allebei graag. Ik zat graag bij mijn vader als hij achter het orgel zat (net als Jaap Hagg, die na de dienst bij zijn vader op het kerkorgel mocht oefenen). Van mijn achtste tot mijn tiende en van mijn veertiende tot mijn zestiende jaar heb ik pianoles gehad, maar verder ben ik een pure amateur. Op mijn twaalfde werd mij op school de rol van Zingertje toebedeeld in de musical *Goudhaartje*. Toen mijn tweede zoon in 1980 op het *Matrozenkoor* zat, mocht ik twee maanden lang de zieke dirigent vervangen en mede daardoor ben ik in 1983 in Benoordenhout het kinderkoor *De Haagse Hopjes* gestart. Na negen jaar met veel hoogtepunten moest ik hiermee stoppen in verband met de gezondheid van mijn oudste zoon.

Is de Henry Blackmon Singers het eerste ensemble of koor waar je in meezingt?

Nee, al eerder haalde een vriendin me over om mee te doen met het koor van de *Amerikaanse Protestantse Kerk*. Met dat koor oefende ik enkele jaren twee keer per jaar twee maanden om vervolgens met Kerst en Pasen mee te werken aan het concert in de Amerikaanse kerk.

Het ensemble bestaat uit louter vrouwen. Wie is Henry Blackmon en hoe ben je met dit ensemble in aanraking gekomen?

Henry Blackmon was een Amerikaan die in de zestiger jaren naar Nederland kwam om in de musical *Porgy and Bess* te zingen. Hier raakte hij tot over zijn oren verliefd op Maria S., een verpleegster in het ziekenhuis Bronovo. Hij besloot in Nederland te blijven, trouwde met haar en werd dirigent van het kerkkoor van de *Amerikaanse Protestantse Kerk*. Verder gaf hij zangles op scholen en prive. Ik leerde de Blackmons kennen toen onze zoons op school bij elkaar in de klas zaten. Later breidde die kennismaking zich uit toen ik ging meezingen in hun kerkkoor.

Toen Henry op ongeveer tachtigjarige leeftijd stopte met zijn werk als dirigent van dat koor, vormde hij een dameskoor bestaande uit een aantal oud-leerlingen.

Henry, die mij tijdens de optredens van de *Haagse Hopjes* wel eens had horen spelen, vroeg mij het nieuwe koor op de piano te begeleiden, maar dat was voor mij wat te hoog gegrepen. Via het conservatorium werd toen een geweldige pianiste uit Korea aangetrokken die inmiddels is opgevolgd door de fantastische Alicia uit Indonesië. Haar heb je kunnen horen spelen tijdens de ouderenmiddag in onze kerk in december. Daar kan geen amateur tegenop! Toch mocht ik blijven: om te zingen!

De koorleden komen uit alle windstreken. Een paar dagen voordat we - na een jaar repeteren - ons eerste concert zouden geven in de kerk van Maassluis (2004), overleed Henry Blackmon plotseling. Enkele maanden later zijn we onder leiding van zijn weduwe weer met de repetities gestart en hebben we - zonder dirigent - alsnog het concert in Maassluis uitgevoerd. Sindsdien treden we 6 tot 8 keer per jaar op in Bronovo, zorgcentra en kerken.

Hoe bevalt het optreden met de Henry Blackmon Singers je?

Het is fijn; de groep is hecht, al zijn er door verschillende oorzaken een paar leden afgevallen. De liefde om tot Gods eer te zingen en zo je blijdschap uit te dragen, is groot. Het niveau is best hoog, maar ik hoop dat we met name in de zorgcentra wat meer bekende liederen gaan zingen. Vooral voor ouderen is het feest van de herkenning zo belangrijk!

Heb je nog wensen of voornemens voor 2016 op muzikaal gebied?

Nee, ik zie wel wat er op me af komt. Wel hoop ik nog vaak op de piano van dienst te kunnen zijn en samen met de *Henry Blackmon Singers* een steentje te kunnen bijdragen aan diensten en vieringen. We hopen het samen nog een poos vol te kunnen houden, maar we worden allemaal wel wat ouder. Zo lang als dat mogelijk is:

At your service!

De Henry Blackmon Singers in de kerk in de Elandstraat

Cryptogram

Adriaan Sala

De oplossing van de vorige crypto: **Horizontaal:** 1 solo-optreden 8 mi 9 Hekla 11 elegie 13 eten 14 norm 15 lakei 18 trad 9 plu 20 ets 22 nest 24 Bea / BEA 26 SP 28 nr. 29 potentie 32 iel 34 aan 35 Lada 36 droombeelden 38 AER (Alg. Energie Raad) 39 naftakrakers **Verticaal:** 1 schelpenpaden 2 lek 3 ovaties 4 trends 5 evenaren 6 emir 7 niemandsland 10 lee 12 God 16 al / a.l. (alle leeftijden) 17 kunstroof 21 TT 23 Epe 25 Ariadne 27 fineer 30 nam / NAM (Ned. Aardolie Maatsch.) 31 tabak 33 ede / Ede 35 I.I. (langstlevende) 37 era / Era. 'Nestverlangen' vertalen naar 'navelstrengen' vereist denkkracht en 'Daar sta je dan' opvatten als 'solo-optreden' vergt een hoog IQ ... Beschik je daarover, dan is de volgende crypto best te doen (voor sommigen!) Veel plezier en succes!

1		2		3			4					
												5
6					7	8			9			
				10								
			11				12					
		13										
14			15			16		17				
		18					19					
20	21					22						
23				24	25							
26								27				
28												

Horizontaal:

- 1 kampioenen worden gekweekt op paardenmest.....! (11)
- 6 had premier Biesheuvel ADHD? (12)
- 10 zal alleen verwoesting zaaien, volgens Huub Oosterhuis (4)
- 11 die kun je iemand verkopen, al stelt de ontvanger dat niet op prijs (3)
- 12 je kunt er aan loeren, volgens een radioprogramma vroeger (2 + 3)
- 14 staat samen met Mizar in de handgreep van Grote Beerse steelpan (5)
- 16 een agrariër behoort soms tot de klasse der heren (4)
- 18 als stad niet erg bekend, behalve dan door 't enorme meer voor de deur (4)
- 19 de schuine versie wordt niet altijd gewaardeerd (3)
- 20 anders had niemand geweten waar Petten ligt (3)
- 22 heb je naast geneesheren ook geneesdames? (6)
- 23 waarom van die mooie naam de eerste lettergreep ingeslikt? Zonde! (3)
- 24 Hollands toetje als je de letters van deze naam verhaspelt; de naam van een jonge koning van Israel, al was ie dat maar kort (4)
- 26 zijn eropuit de laatsten te zijn (7)

- 27 rechter en linker kunnen allebei een klap incasseren (4)
- 28 tropentantes zijn kerkse mensen (12)

Verticaal:

- 1 die versnapering bevat een vaakodelijke ziekte (13)
- 2 van het beestje (4)
- 3 het zit erin dat het een prestatie is die melk veel langer houdbaar te maken (13)
- 4 houtopstand met naaigerei (10)
- 5 deze zijn beter dan dagen Retalin slikken (12)
- 7 telefoon, toe, kast en bier hebben wat gemeen (3)
- 8 kortom: ben er fff niet (2)
- 9 moderne luchtige zeerover (11)
- 13 draaiboek van de film 'Corianes' (8)
- 15 ook een bedrijf kan wel eens advies gebruiken (2)
- 17 voor plofkip en klapsigaar moet je daar niet aankloppen (3)
- 21 kleine beraadsgroep (3)
- 22 naam van die schilder zou een bankier beter passen (5)
- 25 ze maken mij niet bang, die superpolitie mannen (2)

De vrouw van Lot die zich omdraait om te zien hoe Sodom en Gomorra door het vuur vernietigd worden en in een zoutpilaar verandert.

Zomaar een wijsheid

Kunstenaar: iemand die van de oplossing een raadsel maakt!

Aha ...

In een korte terugblik op de kerstperiode kunnen we constateren dat het weer zeer geslaagd was. De kerk was weer mooi versierd, een klus waar veel tijd en energie in gaat zitten, elk jaar weer. In tegenstelling tot voorgaande jaren – toen we tot na Sinterklaas hebben gewacht met ophangen – waren de adventskransen dit jaar al op 1^e advent aanwezig. Daarna volgden de kerstbomen in de kerkzaal, de Taebe Zijlstraal en de grote hal. Guirlandes langs de trap, de balustrade en boven het uitgifteluis maakten het geheel compleet. En voor het aanzicht van buitenaf hingen er twee verlichte kransen naast de ingangen van de kerk.

Gelukkig hebben heel veel mensen dit alles kunnen bewonderen, want in deze periode waren er enkele zeer goed bezochte kerstdiensten van scholen in de wijk en zijn er maaltijdavonden georganiseerd met en door vluchtelingen en wijkbewoners in onze wijk. Om tenslotte onze 'eigen' diensten op kerstavond en eerste kerstdag niet te vergeten!

De maandag na *Driekoningen* werden alle versieringen weer verwijderd en de kerstbomen opgeruimd. Ook een heel werk, maar dat gaat wel veel sneller dan het opbouwen. Ook nu gold weer: vele handen maken licht werk. Onze dank gaat daarom uit naar allen die hebben meegeholpen bij het versieren en opruimen.

Een ding moest ik nog even kwijt: de Gluhwein en warme chocolademelk die op kerstavond rijkelijk werden ge-

schonken met daarbij koekjes en snoepjes, van wie kregen we die ook al weer? Aha, nou weet ik het weer... , dus ook veel dank aan de grootgrutter in de Theresiastraat!

Wouter Muller

Zomaar een wijsheid

Goede vrienden zie je niet,
die staan altijd achter je!